

Zwaorbevochten recht.....

Dialectkring Achterhook en Liemers begon 't ni-je seizoen in oktober met 'n inspirerende spraeker, Martin ter Denge oet Riessen. Ter Denge is muzikant, tekstschriever, dichter, tekenaar en veurvechter van de streektaal. Hee wodt ok wal Nedersaksivist eneumd. "I-j mot altied plat praoten at 't kan en Nederlands at 't mot" is zien oetgangspunt. Ziene laezing duden de typering van Tukkers dee ok haorgenau op de Achterhokers passen. Wi-j bunt allemaol Nedersaksen met dezelfde kenmerken. Um maor wat te neumen: indirect, relativerend, nuchter, lever neet op de veurgrond maor wal met humor. Wat de indirectheid betreft is uns "jao, jao" natuurlek algemeen bekend.

Da'w de katte oet de boom kiekt zol wal 's met onze geschiedenis te maken können hebben. Hier in 't oosten bunt oorlogen oet-evochten waor ze wieter in 't land neet zo völle last van hadden. De legers van Willem van Oranje en de Spanjaarden vochten al plunderend en moordend hier euren stried oet aover de rugge van de arme leu dee daormet wal zo'n 100 jaor in de ellende zatten. Want al wodden in 1648 de vrede etekend, naoderhand kwam de bisschop van Münster, Bommen Beernd, nog wal 's met een legertjen disse kante oet, en ok dén ziene soldaoten leten zich neet onbetuugd. Huurlingen dee vake slecht betaald wodden, helen eure kost wal bi-j de börgers weg. In de 19e en 20e eeuw wazzen de leu hier in de streek meest kleine boeren, pachters of warkvolk dat onderdäöneg was an Scholten, grote boern of fabrikanten. Gin wonder da'w 't in de genen hebt umme uns luk diplomatiek op te stellen.

Zo herinner ik mi-j oet miene kindertied dat der weineg aover politiek epraot wodden, maor miene olders ,opa's en oma's gingen wal altied hen stemmen. A'k vroge waarop dan zae mien opa: "op 'n groten borrel". Ik heb nooit eweten welke parti-je of dat was, maor ik veulen wal dat 't belangriek was. Noo wet ik: stemmen is een zwaor bevochten recht. Op 22 november mö'w der weer gebroek van maken.

Diana Abbink

Oktober 2023